

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(ELMUSEUMKRUISELKRANTKRABEL) DoePAK DuPAK
Nr. 126a

Popjes op de plank: marionnettes à la planchette

Zelf eens proberen? Weer zo'n grappige oude prent uit de collectie van het Poppenspe(e)lmuseum. De *popjes op de plank* (in het Frans: *marionnettes à la planchette*) zijn figuurtjes waarbij door de borst een horizontaal koord loopt. Het ene uiteinde daarvan is vastgemaakt aan een paaltje, het andere uiteinde is om de knie van de *amuseur public* geknoopt. Die is tegelijkertijd muzikant. De planchettespeler bespeelt een *fluit* in een *trommel*. Als hij op de maat van de muziek zijn been beweegt, gaan de poppetjes dansen.

Wil je nog meer ontdekken over figuren aan draden en touwtjes? De websites www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl en www.poppenspelmuseum.nl geven informatie over het museum, het poppen- en marionnettenspel en de bijna zeventuizend werken omvattende internationale museumbibliotheek. Een geïllustreerd *poppentheater-abc* bevat de uitleg van poppentheatertechnieken en -figuren. Op www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2 is veel over onze gevarieerde poppentheatercollectie te vinden. Op www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs kan een grappig en leerzaam speurspel gespeeld worden.

Illustratie: marionnettes à la planchette. Litho, Frankrijk (ca. 1850). Concept en tekst: Otto van der Mieden © (2009). Knip de *speelscène* uit en plak het ingekleurde plaatje op een stuk karton. Zo kun je de afbeelding als briefkaart gebruiken en naar iemand sturen. Veel knip-, plak- en kijkplezier en applaus!

Doepak is hét Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspeurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruielkrant en -krabbels! Een dupak (spreek uit: dogpak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupak wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toefgift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd: de dupak wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doodge stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupak razendsnel en met veel tumult. Dupak betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupak hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupak is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupak ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.